

Az erdők funkcionális ökológiájával foglalkozó könyvet jelentetett meg az angliai University of Wolverhampton Erdészeti Kutatócsoportja (J. R. PACKHAM, D.J.L. HARDING, G.M. HILTON, R.A. STUTTARD: *Functional Ecology of Woodlands and Forests* – CHAPMAN and HALL, 1992). A szerzők érintik az erdei növények vízháztartásának kérdéseit, azok reprodukciós stratégiáit, a fás növények térbeli elterjedésének mintázatait, valamint az erdőkben zajló szukcessziós folyamatok egyes részleteit. Külön fejezet foglalkozik az erdei fitofágok erdőben betöltött szerepével. E vonatkozásban azonban nemcsak a klasszikus „károsító” megközelítés kap teret, hanem a tápnövény és a fitofág közötti funkcionális kapcsolatok is. Ugyancsak megkülönböztetett figyelmet szenteltek az erdei szerves anyag lebomlásában szerepet játszó tényezőknek, melyek a magyar erdészeti kutatásban talán némileg háttérbe szorultak. A könyvben teret kapott a tápanyag körforgalom és az energiaáramlás kérdésköre, valamint az erdei ökoszisztémák diverzitásának és stabilitásának problémái is. A munka modern szemléletű, széles körű és gazdag irodalmi bázisra támaszkodva ad áttekintést mindazokról a kérdésekről, amelyek manapság az erdők ökológiai vizsgálatának középpontjában állnak.

Hirka Anikó

A vadgazdálkodással, természetvédelemmel és erdővédelemmel foglalkozóknak egyaránt szükséges, hogy az érdeklődésük középpontjában lévő állatpopulációk népességszámait nyomon tudják követni.

E probléma igényes megközelítése azonban nem nélkülözhet bizonyos ökológiai ismereteket.

Az állatok populációdinamikájával foglalkozó külföldi szakirodalom igen gazdag, de ez idáig nem született olyan magyar munka, mely a vonatkozó ismereteket kellő részletességgel foglalja volna össze.

E hiányt pótolta a *Kozár Ferenc – Samu Ferenc – Jermy Tibor* szerzőhármas *Az állatok populációdinamikája* című könyve, mely 1992-ben jelent meg az Akadémiai Kiadó gondozásában.

A mű tartalmazza a populációdinamikai ismeretek fejlődésének rövid történetét, az alapfogalmak definícióit és magyarázatait, a populációdinamikában használatos főbb módszerek és modellek ismertetését.

A könyv viszonylag kis terjedelmű ellenére is információgazdag, tartalmas, értékét növeli a részletes irodalomjegyzék is.

Mindenkinek melegen ajánlható (kutató, egyetemi hallgató, gyakorlati szakember egyaránt), aki állatökológiai ismereteit szívesen bővíti mélyebben fejleszteni akarja.

Dr. Csóka György

A. J. Coombes: *Fák (Határozó kézikönyvek)* – Panem és Grafo Kft., 320 o., ára: 990 Ft

Ebben az évben már a harmadik dendrológiai mű kerül a könyvesboltok polcára. A most napvilágot látott Fák c. könyv szintén külföldi szerző munkájának fordítása, így ismételtten elmondható az, hogy nem a hazai viszonyokat tükröző művet tartunk a kezünkben. Mintegy 500, javarészt az északi mérsékelt övben élő fajtát mutat be meglehetősen tömörséggel, több tipizálással. A szákszavú morfológiai leírást a szákmazási hely és az élőhely sokszor elnagyolt leírása követi. További hibája a könyvnek, hogy a rendszertelen válogatás miatt néhány fontos fajtát mellőz, s a képes határozó fejezet se nagyon könnyíti az eligazodást. Kiemelkedőek viszont az ábrák, a háttér nélküli fotók szép kidolgozásúak, izlences elrendezésűek. Elsősorban a dekoratív dendrológia iránt érdeklődőknek ajánljuk ezt a művet.

Dr. Bartha Dénes

A nemzetközi erdészeti szakirodalomban sem túl gyakoriak az olyan munkák, amelyek az elegyes erdők ökológiájával több, különböző megközelítésből is foglalkoznának.

Ezen kevesek egyike az a kötet, amely a Brit Ökológiai Társaság Erdészeti Ökológiai Csoportja által, 1990-ben szervezett szimpozium előadásait adja közre.

Címe: *The Ecology of Mixed-Species Stands of Trees* (szerkesztette: M.G.R. CANNEL, D.C. MALCOLM és P.A. Robertson – a Brit Ökológiai Társaság Speciális Publikációi No. 11.; Blackwell Scientific Publications).

A kötetben szereplő 17 tanulmány az elegyes erdők ökológiai kutatásának igen sokrétű eredményeit ismerteti. Ízelítőül néhány cím:

- Elegyes erdők hozamának és erdőművelésének kérdései az Egyesült Királyságban;
- Elegyes erdők N-forgalma oligotrof talajokon;
- Elegyes állományok N-megkötésére képes és arra képtelen fajokból;
- Elegyes erdők mikorrhiza gombái;
- A tűrőminőség összehasonlítása elegyes és elegyetlen fenyőállományokban;
- Lombsátor és mikroklima elegyes állományokban;
- Talajflóra ültetett elegyes erdőkben;
- Az elegyeség hatása az erdei márdárpulációkra;
- Az elegyeség hatása az erdei rovarkárosítók populációdinamikájára.

Dr. Csóka György

Helyesbítés

A lap novemberi számában Kató Pál cikkének címe helyesen: NE SUTOR ULTRA CREPIDAM.

A hatodik bekezdés harmadik sorában a „vízlepcsők által felemelt vízzel...” a helyes szöveg.

A szerző szíves elnézését kérjük.

Szedlák Tamás cikkébe (344–345. oldal) sajnálatosan több hiba is csúszott. Az első sor helyesen: „A klímaváltozás erdőkre gyakorolt várható hatásáról először...”

A 345. oldal bal hasábjának utolsó előtti bekezdésének harmadik sora helyesen: „...idősebb erdők nem tudják követni...”

EGYESÜLETI HÍREK

ROVATVEZETŐ: WISNOVSKY KÁROLY

tási Bizottság a következők összetételben: *Jfi. dr. Solyomkó András*, a bizottság elnöke, *Bak Júlia*, *Farkas László*, *Nádás József*, *Sere Ferenc*, *dr. Szikra Dezső*, és *dr. Varga Szabolcs* bizottsági tagok.

– Megerősítjük a és félreértések tisztázása érdekében újra közöljük az Elnökség által hozott, Választmány által megerősített határozatot, mely szerint: Az elnökség minden tagja felszólítja tagtársainkat is hasonló aktivitásra a az OEE alapszabálya értelmében, állásfoglalásaink alapján, az „erdők” ügyét szolgálva minden lehetséges alkalommal a társadalmi szervezetek és pártok meggyőzése érdekében – hangsúlyozva véleményét.

E határozat értelmében járt el *Schmoterz András* elnökünk az Agrár-szövetség meggyőzésekor, illetve járt el *dr. Varga Béla* alelnökünk a MOSZ, Parasztszövetség vagy a Békilövő Vadászok Országos Egyesületének ülésein csakúgy, mint az elnökség valamennyi tagja bármely más politikai vagy társadalmi szerveződéssel meggyőződik.

– Az OEE elnöksége a Világ Természetvédelmi Alap magyarországi képviselője és a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület képviselője a korábban (1993. január 9.) született közös állásfoglalás megvalósítása érdekében további tárgyalásokat folytat, valamint közösen szakértőket fogadnak fel az egyes témák tudományos értékelése és részletes megoldási javaslatok kidolgozása érdekében.

– Örömmel tudatjuk, hogy *dr. Szilárd László* nagyrabecsült kedves kollegánk, az egyesület egyik leghűségesebb és legaktívabb tagja METESZ díjat kapott, melyhez ezúton is gratulálunk.

Wisnovsky Károly

A Csongrád megyei helyi csoport 1993. november 24-én fórumot szervezett az előző évi rendezvényekhez hasonlóan. Az FM Erdészeti Hivatalát *dr. Rada Antal* osztályvezető képviselte, az Egyesület vezetését pedig *Wisnovsky Károly* főtűkárhelyettes.

A fórumon az előadók a jelenlegi intézményi szervezetük munkáját és a szakmában elfoglalt helyzetüket ismertették a megjelent közel 100 fő érdeklődő előtt.

Az egyesület helyi csoportjának tagjain kívül jelen voltak még a szomszédos megyék egyesületi tagjai és olyan egyéni érdeklődők, akik már erdőtulajdonosok váltak, vagy pedig a földterületükön erdőt kívánnak telepíteni.

A kérdések nagyobb része a privatizációval-kárpótálással kapcsolatban merült fel; az egyesületi tagok aggodalommal figyelik a kárpótálási földárveréseken az erdők értékén aluli megszerzését és hasonló anomáliákat. A jelenlegi helyzet nem nyújtja meg a tagságot.

Örömmel vettük tudomásul, hogy az egyesület vezetősége és tisztségviselői mindent megtesznek azért, hogy tagjainak és az ország erdőinek érdekét képviseljék.

Sere Ferenc,
a helyi csoport titkára

A zalaegerszegi helyi csoport soron következő rendezvényét, munkatervének megfelelően, 1993. október 28-án tartotta. A Zala megyei vadász-szövetség székházában szép számú hallgatóság gyűlt össze, hogy tanúja legyen *dr. Tóth József* ERTI osztályvezető előadásának, mely erdeink egészségi állapotának alakulásáról és károsításáról szólt. Kiemelten foglalkozott a zalai erdők 20%-át alkotó fenyeves veszélyeztetettségével, melyet komplex tényezők okoznak. A kialakult helyzet történelmi, természetföldrajzi, fafaj-politikai és technológiai kiváltó okaitól egyaránt megismerkedhetünk.

Külön érdeme volt az előadásnak, hogy fontos gyakorlati útmutatásokat is adott, melyeket (pl. szúrárok megelőzése és felszámolása) erdőgazda tagtársaink használni alkalmazzuk. A kérdések, észrevételek elhangzása után *dr. Führer Ernő* ERTI főigazgató tárta elénk a zalai bukásokban (Szentpéteri-föld, Pórföld) folyó immisziós vizsgálatok eredményeit. Meglepődséggel tapasztalhatunk a helyenként fellelhető komoly mennyiségű, ismeretlen eredetű terhelést, mely mindenképpen a fontos kutatások további folytatását igényli.

Érdekes és értékes volt előadásának az a része, amelyből megtudhattuk, hogy bizonyos kémiai elemek (C, N) forgalmában milyen pozitív hatást fejti ki a minőségi fatermesztés!

Szakmai rendezvényünk második részében *Békési László*, a Kisalföldi EFAG munkatársa ismertette velünk dél-afrikai élményeit. Fialat kollégánk ösztöndíjjal egy évet töltött a távoli országban, és alaposan megismerte annak erdészeti, botanikai és zoológiai sajátosságait. Lendületes, élvezetes kalauzolásával, melyet a jó minőségű diafelvételek még szemléletesebbé tettek, egy olyan egzotikus világhoz kerülhetünk közelebb, amellyel a személynél ismerkedés csak nagyon kevés szerencsésnek adatott meg.

Az OEE szolnoki helyi csoportja 1993. október 14-én a NEFAG ceglédi erdészeti szakmai tapasztalatcserét tartott.

A tapasztalatcserén mintegy 30 fő vett részt, az erdőgazdaság és az erdőfelügyelőség erdőművelői és szakemberei.

A bemutatott témák az alábbiak voltak:

1. Mélyfűrészes (hidrofűr) nemesítési-telepítési a ceglédbelczi szennyvíztelepen.
2. Csecsemő kísérleti erdőesítés, erdőfelújítási technológiák (talaj-előkészítés, talaj-előkészítés nélkül) bemutatása.
3. Szankcionált terület mélyfűrészes pótlásának megtekintése.
4. Fenyőültetési eljárás megtekintése.
5. Akác-csemetenevelés vállalkozási formában (Mikebuda csemetekert).

A gyakorlati bemutatott előadás követte. Az erdőművelés, erdőfenntartás finanszírozásának rendszere és problémái, a megoldás lehetősége címmel *Marosi György*, a soproni ERTI osztályvezető-helyettese tartott izgalmas és rendkívül színes, tartalmas előadást.

Előadásában az Erdészeti Alap működésének és működésképtelenségének számos problémáját vetette fel, tudományos módon, precíz, közgazdasági nyelven megfogalmazott magyarázattal, bizonyításokkal.

A gondok megoldására is jó néhány alternatívát dolgozott ki. Szívneművelő előadását parázs vita követte. A késő délutáni húzódó program végzetével a tagtársak rendkívül hasznos ismeretanyaggal gazdagodva térhettek haza.

Hajnal Imre
csoport titkár

Dr. Gyarmati (Kriszt) Béla 1921–1993

Dr. Gyarmati (Kriszt) Béla okl. erdőmérnök 1993. október 7-én, 72 éves korában váratlanul elhunyt. Október 25-én Budapesten, a Farkasrét temetőben nagyszámú gyászoló részvételével temették el. Ravatalánál a soproni műegyetemi diáktársak és Egyesületünk nevében Hábel György erdő- és közlekedési mérnök búcsúztatta.

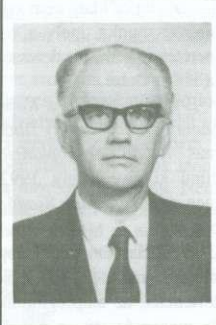
Dr. gyarmati (Kriszt) Béla 1921. augusztus 21-én Szigetvárott született. 1940-től 1944-ig volt a Műegyetem soproni erdőmérnöki osztályának hallgatója.

Erdőmérnöki diplomájának megszerzése után, mérnöki pályafutását 1944 őszén a MÁV-nál kezdte meg, a soproni, majd a budapesti osztálymérnökségnél volt pályafutásának szakaszai. 1950-ben a MÁV Fatelítő Üzemi Vállalathoz került, ahol faátvitellel, fafeldolgozással és faanyagvédelemmel (telítéssel) foglalkozott; főteherforgó, majd pedig a vállalat főmérnöke lett. 1971-től 1982-ben történt nyugdíjba vonulásáig az ERDŐT vállalatnál műszaki-gazdasági tanácsadói munkakörben, nyugdíjasként pedig még 1991-ig dolgozott.

Egyesületünknek 1950 óta volt tagja. Egyik alapítója a Mikológiai Szakosztályunknak, és ezen belül a Faanyagvédelmi Szekció vezetője volt. 1992-től kezdve Mikológiai Szakosztályunk Magyar Mikológiai Társaság néven önállósult.

Elhunyt kollégánk nemcsak a gyakorlati munkában tűnt ki kiváló szakmai képességeivel, felkészültségével, hanem a tudomány területén is, és mint egyetemi oktató is.

Több méltó emlékezőtérző tanfolyamon tartott előadást, számos MÁV műszaki előírás és országos szabványtervezet készített. 1971-től faanyagvédelmi szakértőként is működött. 1964-ben és 1975-ben szervezte társaival együtt Faanyagvédelem címmel egyetemi tankönyvet írt. 1980-

ban védte meg kandidátusi értekezését, 1981-ben kapta meg az Erdészeti és Faipari Egyetemről a doktori címet, majd 1982-ben a címzetes egyetemi docenst, 1992-ben a címzetes egyetemi tanári címet.

Számos tanulmányt írt az Erdő, az Erdőgazdaság és Faipar, a Mikológiai Közlemények, az Építéstechnika, valamint más hazai és külföldi, német nyelvű szaklapba a faanyagvédelem és a faanyagismeret tárgyában. Nagy szorgalommal és megküzdőszellemmel érdeklődéssel gyűjtötte a faanyagvédelem magyarországi történetére vonatkozó adatokat, dokumentumokat. A „fatebített transzport-jelenségek”-kel kapcsolatban megkezdett szakirodalmi műve halálával felbuzgadt. Bizunk benne, hogy akikkel együtt dolgozott és akiket tanított, ezt a munkáját folytatni fogják és a felbuzgadt művet a szakma és az ország hasznára befejezik.

H. Gy.

Szakmai összefoglaló az Országos Erdészeti Egyesület pilisi csoportjának az 1993-ban megtartott szlovéniai tanulmányútjáról

A már rendszeresé váló és a helyi OFE csoport által nagy körültekintéssel szervezett külföldi tanulmányutak idei programja a szlovéniai tájak és természetük különlegességei megismerését irányozza elő.

A tanulmányút időpontja: 1993. szeptember 12-19.

Már az induláskor kiderült, hogy csodálatos város van ezeknek a tanulmányi utaknak. A résztvevők tisztelegésként az első közös tanulmányút résztvevői képezték. Öröndöttek, hogy az állandó résztvevő házaspárok mellett több fiatal házaspár is csatlakozott a csapathoz. Résztvevők, sok kedves és fiatalos ötletet vitámba, szélesebb tétele a tanulmányutat, amelyet az idősebb házaspárok figyelemmel példamutatása, bölcs és kedves, de határozott fellépése fogott össze olyan csodálatos és rugalmas keretként, amely valamennyiünk számára remek hangulatot biztosított.

Mire az első szálláshelyünkre, Zalaegerszegrre érkezünk, már érezni lehetett, hogy jól összekötött, az egymást már a munkahelyen is aránylag jól ismerő csapat van együtt. Ebben nagy része volt a fél-dunántúli erdők keltette kellemes közérzetnek is. Szeptember 13-án, hétfőn keltnék át a határon. A szlovén oldalon ár várt bennünket *Franz Czafnik* szlovén erdőmérnök, aki felülmúlhatatlan figyelmességével, jellegzetes humorával felelhetetlen „dünarsall” volt. Szólagatát a tanulmányút végén egy egyedi „gyártási” marsallbortalint emlékeztetett.

Czafnik úr – Franz – nagy egyeztetést eszelt el a várható látványokról. Így érkezünk el Mariborba, ahol a rövid városnézés után (vörös templom – a téren Madonna alias Szent Flórián) Bledbe utazunk. A Hotel Jaloviciában való elhelyezkedés után, de még vacsora előtt filmvetítésen vettünk részt. A triglavi Nemzeti Park igazgatási épületében színes, vetített képes előadást tartott a Nemzeti Park egyik munkatársa. A gyönyörű képek már előre megmozdított képzeletünket az elővetekendő látványokhoz.

Másnap reggel (szept. 14.) zuhogó esőben indultunk a Nemzeti Parkba, ahol az erdőgazdálkodás és a természetvédelem összehangolását kívánák bemutatni vendégül. Az eső miatt egy zsilifot kis helységben tartottak diáképes vetítést, majd finom uőzraival fedelték a bonyodalmat.

A vetítés végén derült ki, hogy Franz eseménye elveszt. Mi esemény felvonulást rendeztünk. Kísérőnk minden eseményt megtekintett, de egyikben sem fedezte fel a sajátját. (Nem akarok pletykálni, de tanúkkal tudom bizonyítani, hogy előző este a városban egy kerítésen elhagyott emyőt hímült a szél, de akkor még nem tuduk, hogy kinek jelentést az esetei.)

Itt a Nemzeti Parkban 1200 m tengerszint felett, bérci fenyőtől kezdve csodálatos tőzegláp terül el, melynek védelmében a két jégkorszakot átvészelt pollenek délszaki növényekre üngednek következtetni.

Innen tovább utazunk a Bohíni tóhoz, útközben a Pokljuba-i fenyveseket érintve. Majd a Winger-szoros és a Száva-forrás megtekintése nyújtott felejthetetlen élményeket. Szakadékok, völgyek, források, szurdokok sokszínű változatossága jellemezte ezt a tájat. A forrás környékén a fű faja, a búk, a kísértő faja a lucfenyő és a juhar.

Este felejthetetlen csónakázáson vettünk részt, melynek során a szigeten felkerestük a templomot, ahol megkondultak a kívánsággharangot (nemlém minden kívánság teljesült).

Másnap (szept. 15-én) reggel indultunk Bledből a Vrsic-hágón és a Juliánai Alpokon keresztül az Isonzó folyóhoz. Utunkon csodálatos élmény nyújtott a Triglav különböző nézőpontból fel-felülemelkedő csúsa. Ki kell hangsúlyozni, hogy egész a hegycsúcsig jól követhetők az egyes növényfajcsaládok, ún. lomboslevegő, fenyőlevegő, fenyő, törpefenyő borókával, törpe rododendron, amelyeket az alpesi legelők füves csúnya keretbe az égbényülő sziklák alát.

Utunk innen az eslesei olasz katonák I. világháborús emlékművéhez vezetett. Tiszteleg látogatást az a Bovec Kobariid I. világháborús múzeumba látogatunk. Mindenkit megdöbbentettek azok a borzalmak, amelyeket a képek és filmvetítés visszaidéztek.

Lipica felé haladva egy vándorváról letekintve élénk társult a tenger és Triest panorámája. Lipicán egy esti pincepartin vettünk részt, ahol megtudtuk, hogy a lőtenyészést sikeresen összekapcsolják a helyi borok és a száraz sonka értékesítésével.

Reggel megtekintettük a híres lipicai lovakat, majd a Scotianska-barlang bejárása következett. A barlangon keresztül szagoldó folyó lenyűgöző hatása némelekkel még a téniszonyt is elfeledtette. A barlang körüli erdők állományalkotó faja a cser és a molyhos tölgy, a jellegzetes virágos kőris a második koronaszint, és a galagonya, kecskerágó cseresznye.

A piráni citadella és a rakparti sétá során az üzletek és bárkák váltották ki csodálatukat.

A sok élménytől kábultan szállunk be a buszba és átkelünk Horvátországba. Pula érintésével Medulinba mentünk a Hotel Belvedereben foglalt szállásunkra. Délután szabad programként aki tehette meg megfürdött a tengerben, ahol a gyengébb úszók is örömmel tapasztalhatták, hogy mindenkin csak nyakig ér a víz. Nagy úszófenoménok mutatják be eddig tiokban tartott tehetségüket.

Másnap (szept. 17.) délelőtti Bursini erdőgazgató vezetésével Istria déli csücskén szakmai kirándulásra vettünk részt. Itt a fenyők között egyedülálló és jellegzetes gömbkoronájú pineák között elhaladva megismerkedtünk a felsziget jellegzetes fájáival: az állományalkotó fájafajokat a Pinus nigra és a folyamatos növekedés (télén is) Pinus halepensis képezte, alsó koronaszintben a magyal tölgyvel (Quercus ilex), a cseresznyét a babér, gránátalma és rozmarin képezte. (A babéra vendégülkínál figyelemmel köszönhetően sokáig vissza fogunk emlékezni.) Figyelemre méltóak voltak még az olajfa-ültetvények és a parkokból, kertekből kiemelkedő, égre torló oszlopok növekedésű ciprus (Cupressus sempervirens). Vendégülkínál együttérző és élvező mosolygással csodálta meg gyűjtőszervezőnket. Ebből után tengeri fürdőzés, szabad program, majd pulai városnézéssel fejeződött be a nap, illetve a szakmai program (Sengulus kapuja, régi római fal diadalív, Augustus-templom, régi városkák, bazilika stb.), melynek kiemelkedő eseménye az amfiteátrum megtekintése volt.

A vacsorát követő csodálatos esti fürdőzésen hálózestestien gyakorlati bemutatásával egybekötött néhány, a hazai úszósportban már elfeledett úszásműre hívta fel a figyelmünket.

A szakmai program utolsó napján (szept. 19.) hajóra szálltunk a pulai kikötőben és néhány kutyá szívesítőit lenyelve után ismerkedni kezdtünk a tengeri utazás szépségeivel. A Fasianus Canalon elshantunk a Brioni-szigetek mellett (Ilito-rezidencia, Nemzeti Park) és már előre fentük a fogunkat a Rovinban ránk váró és lelki szemünk előtt lebegő tengeri halra, amelyet a pincérnek – hálá az előzetes megrendelésnek – messé gyorsasággal szolgált fel. Az ebédet követő sétán mindenki kedve szertni gyönyörködhetett a melytenger élővilágát élénk táró akváriumban. Levezető sétaként körbejárnak a települést. A Szent Eufémia szobor mellett elslátva megcsodálhattuk az üzleteket és a piacot.

Utunk innen a Szent András szigetre vezetett. Az Adria sok kis part menti szigete közötti lazírozva a régi tengeri felfedező kutató, kereső izgalma lett úrrá rajtuk. A szigetre érve a fiatalabbak nem törődve a tengeri szél által rájuk leselkedő veszélyekkel – inkább a fürdőzési választották, míg az idősebbek kíváncsisággal a kényelmes strandoló való hivatkozással leplezve, szívesen pisilgáltak a nudista strandolók felé.

Mint az lenni szokott, ennek a napnak a programja is véget ért. Behajózunk, majd a lemondó nap híborában, szemünk a tenger ún. „adnak” hullámain megpihentetve, a tompa motorzúgás hangjától és az üdítő ital szénsavas bízsergésétől elbágyadva befutottunk a pulai kikötőbe. A buszon hosszú ideig néma csend telepedett ránk. Magunkba szállva, elmerengve dolgoztuk fel ezt a bennünk felhalmozódott élménytömeget, amelyet ennek a lenyűgözően szép napnak köszönhetünk.

E havi számunk szerzői

Barna Tamás	EFE	Sopron
Führer, Hans-Werner		Németország
Jérôme René	erdőmérnök	Budapest
Kapusi Imre	ERTI	Püspökladány
Kosztka Miklós	EFE	Sopron
Kovács Miklós	KTM	Budapest
Horváth József	erdőmérnök	SEFAG
Medve Imola	Új Magyarországi	Budapest
Molnár György	erdőmérnök	Veszprém
Molnár Sándor	EFE	Sopron
Mosonyi Géza	Erdőterv	Pécs
Pápai Gábor	OER	Budapest
Szónyi János	MEFAG	Pécs
Tóth János	erdőmérnök	Avignon
Varga Béla	OEE	Eger
Vig Péter	EFE	Sopron
S. Wocher	igazgató	Freiburg

EGYESÜLETI HÍREK

E bódulatnak tudható be az a ránk egyáltalán nem jellemző autóbuzs-kalamiták, melynek következtében mindenki külön érkezett haza. No, nem nagy távolságról volt szó, és most így utólag: egész elfogadható élményt jelentett.

Másnap (szept. 19.) kora reggel hazafelé indultunk. Utunk során hívogatóan intettek felénk a lány hajlatú szlovéniai dombok, általában még nem idős korú, többkorú, lombelűes fenyőállományai, melyek bükk, kosáryos tölgy, lucfenyő, vörösfenyő, jegenyefenyő elegyűkkel reményteljes ígéretek az álmáknak elnevezett örökörök (Dauerwald) típusnak.

E gyönyörű tájat magunk mögött hagyva, gondolataink lassan más irányba terelődtek. Kezdünk feldolgozni az élményeket. A Franz viceivel beindított vezető program után megkezdődött kiértékelésben megfogalmazódott, hogy *Bánó László* remek szervezőkészsége, *Pénzes Gyula* bácsi és *Kertész József* összehangolt idegenvezetése és tolmácsolása, *Kiss Balázs* botanikus ismeretei, *Esztér néni* gondossága, *Baranyi Kati* áldozatkészsége és az egész csoport figyelemmel vidám magatartása adja meg ezeknek a tanulmányutaknak azt a jellegzetes hangulatát, amelyért érdemes csínálni ezt az egészet.

Ezek után *Bánó László* és *Balogh László* juppapjéjének hangulatával léptünk át szinte észrevétlenül a határon. Újra élvezhettük a magyar táj hozsánk mégis csak közelebb álló, ismételt felfedezett szépségeit.

Az ősi hangulatú esti utazáson ki-ki a leszállásra kezdett gondolni. Először Áprily kapitány úr csapata hagyta el a fedélzetet, majd a Déli pu.-nál szálltak ki az utazók, végül pilisimárai befejezéssel mindenki hazatér aggódva várakozó szeretteihez.

Az egész út egy mondatban összefogott tapasztalata: Parkerdögazdaságunk által támogatott és az OEE helyi csoportja által ismét jól szervezett tanulmányútunk részt, amely örök élmény marad a résztvevőknek, hasznára válik parkerdögazdálkodási ismeretünknek és erősíti a barátságot.

Köszönjük azoknak, akik ezt az utat lehetővé tették.

Schandi Lajos

Dr. Sopp László 1912-1993

Meghalt dr. Sopp László, a korszak erdőmérnöki karának egyik tehetséges és nagy munkabírási tagja.

Petrillán, Erdélyben született, ahol édesapja bányamérnök volt. 1930-ban iratkozott a főiskola erdőmérnöki szakjára. A diáktársak az Ifjúsági Kör elnökvé választották egy olyan időszakban, amikor a Kultuszminisztérium és a nagy országos diákszervezetek meg akarták szüntetni az Ifjúsági Körnek kizárólagos szerepét a főiskolán. Sopp sikeresen védte meg a Kör helyzetét azzal érvelve, hogy országok esetén a főiskolai ifjúság egy emberként fogja minden eszközzel megvédeni szervezetét és évszázados selmeci hagyományait.

Szolgálatának első évétől kezdve a váci püspöki uradalom erdőgazdaságában töltötte, itt szerelte meg azokat a sokoldalú, gyakorlati tapasztalatokat, melyek az erdőgazdaság minden ágában megalapozták széles körű tudását. A háború után a nógárdvercei erdőgazdálkodás vezetésével önállóan megtervezte és felépítette a nógárdvercei fűrészüzemet.

Az Országos Tervhivatal megalakulásakor, 1949-ben az erdészet jól működő szervezetét, a MÁLLERD-et feloszlatták, a szakembereket zömét áthelyezték, az erdészet átmenetileg központi irányítás nélkül maradt. Ebben a helyzetben a Tervhivatal elnöke utasítást adott egy Erdészeti Osztály létrehozására azzal a feladattal, hogy átmenetileg irányítsák az erdészetet és főfeladatát készítse el az erdészet öt éves tervét. Ekkor került Sopp a Tervhivatalba és ott az osztály legnagyobb gyakorlati tapasztalatokkal rendelkező, széles látókörű szakértője lett. Véleménye irányadóul szolgált a terv fő irányának kidolgozásában.

Amikor a terv gyakorlati kivitelezése vált a legfontosabb feladattá, a székesfehérvári Erdőgazdasági Egyesülés megyei főmunkókévé nevezték ki; egy év alatt az utolsók közül az első helyek egyike haza fel az Egyesülést; közben felépítette a pusztavámi fűrészüzemet is.

1953-ban kivált a gyakorlati munkából és alkotó pályája derekán a tudományos pályára váltott. Az ERTI-ben – az egész további alkotó tevékenységét kiöltö – nagyszabású munkát vállalt el: főbb állományalkotó fajfajának terjedelmét, állományok elkészítését, a többi faj esetében pedig a rendelkezésre álló külföldi táblázatok átdolgozását, illetve ellenőrző felvételek alapján azok módosítását.

Sopp abban az időben végezte idevágó munkáját, amikor az elektronikus számítógépek – ma már szinte korlátlan teljesítménye – még nem állt a hazai kutatók rendelkezésére. Kiűnő felkészültsége révén virtuóz módon megszerkesztett grafikonok és nomogramok segítségével, a már közvetlen eljárás megállapított átlagos értékek kiegyenlített, extra-, illetve interpolált, az így kapott eredményeknek matematikai egyenletekben való megfogalmazását, külföldi fatömegtáblák korrekcióját végezte el nagy hatékonysággal.

Tizenhét éves megfeszített munka eredményeképpen már 1966-ban 31 fatömegtábla és az ezzel kapcsolatban végzett törzs alak-, kéreg-, stb. vizsgálatok eredményei a szakirodalom rendelkezésére álltak. Könyv alakban 1970-ben jelent meg a Fatömegszámítási táblázatok című kiűnő munkája, amely ma is feltűnő hasznos segédesszövege a gyakorlatban dolgozó erdészeknek. Önálló kötetben, illetve társszerzőként megjelent művei: A hazai és nem hazai fatömeg (in. A fűz), A fenyők fatömege (in. A fenyők természetéről), A tölgyek fatömege (in. A tölgyek). Emellett számos cikk, tanulmány jelzi a különböző szakfolyóiratokban lankadatlán irodalmi tevékenységét.

Már beteg volt, ereje szemlátomást fogyott, de az őt látogató barátaival még mindig kedvenc témájáról, a faállomány-szerkezet-tanról beszélt és a sürgető kívánságoknak eleget akarván tenni, könyve következő kiadásán dolgozott.

Kandidátusi fokozatát már 1962-ben elnyerte; a Vadas Jenő emlékérem és a Kaán Károly díj jelzik – többek között – a szakma elismerését munkásságáról.

A gyakorlatban dolgozó erdészek zsebében otthonos könyve a következő generációkban is meg fogja őrizni emlékét.

Dr. Madas András

Végvári Jenő 1915-1993

Vámosújfalun született, majd Egerben járt a polgári fiúiskolába. Aktív cserkészélet szerette meg a természetet, melyhez még akkor is ragaszkodott, amikor választani kellett a cserkészélet és a nyári munkahely elvesztése között.

Erdészgyakornok idejét Szeged városi erdeiben töltötte. Átokházára (Ásotthalom) került a szakiskolához, ami Szeged város öntöződjával végzett el. Az egy érekségnél volt erősebb a szakiskola elvégzése után. Megjárta a Don-kanyart. Később a Mátrában szolgált, mint erdészvezető. Nöszaligálva emlegette az itt töltött éveket. Kiváló szervező volt, különösen a falusi kultúrát területén tevékenykedett. 1952-ben kinevezték az esztergomi erdőgazdaság igazgatójává. „A parázs közepébe lesz ültetve, a lángok nyaldosni fogják, de Végvári Jenőnek ki kell tartania” – mondták a kinevezés előtt elbeszélgetésen. Elfogadta a kinevezést, mert ahogy mondták, nem tehetett mást. 1955-ben Visegrád is Esztergombhoz került a nagy átszervezés kapcsán. Kezdeményezésére a pilisecsbai kopároknaál magvetéssel erdősítettek. Tanulmányutakat szervezett külföldre, mely az ötvenes években nem volt egyszerű dolog. Visszaemlékezésében keserűen említi, hogy a Pilisben alakult meg az országban először erdőgazdasági területen különálló vadgazdaság. Mindez – mint mondta – személyes ambíciók következményeként. Nem volt gőgös igazgató, noha többször vadászhat nála magas rangú kormánytagok. Ismerte szinte valamennyi dolgozóját. Igazgatósága alatt létesítette Szilas Károly a süttői arborétumot. Közreműködésével alakult meg az erdei szolgálat, majd 1967-ben kezdeményezte, hogy legyen a Pilisben parkerdő. Esztergomból Tatabányára helyezték igazgatónak 1968-ban.

1972-ben Bedő Albert emlékéremmel ismerték el munkásságát. Halálával kiváló szervező, jó közösségi életet kialakító kollégát veszítettünk. 78 éves volt. Isten vele! kedves kollégánk.

Papp Mihály

Emlékezzünk dr. Hiller Istvánra

Soproni lokálpatrióta volt. Munkásságának csaknem egészét egyetemen könyvtárban folytatta, mégis a győri Széchenyi Főiskola búcsúztatta november 18-án – Sopronban, a Szent Mihály temetőben...

Az egyetemre 1957-ben, 23 évesen, az idegen Nyelvok Főiskoláját végzetten került fordítónak és könyvtárosnak. Szorgalmára, lelkiismeretességére jellemző, hogy ezen munkája közben erdőmérnöki képzést, sőt doktori fokozatot is szerzett. 1967-től a könyvtár igazgatója, majd főigazgatója lett – 1991-ig. Ez alatt az idő alatt hihetetlen mennyiségű munkát végzett. Egyetemi hallgatóként élenként részt vett az ifjúsági életben. Zenekart alapított, háznyagra volt a KISZ-háznak, műsorokat szervezett, irányította a hallgatók kulturális fejlődését. Könyvtári munkájának termékei csupán bibliográfiai adatokban kötetnyi terjedelműek. Írt monográfiákat, szak- és tankönyveket, értekezéseket, tanulmányokat, tudományos dolgozatokat, cikkeket, recenzioikat magyarul és németül, még szakzsórárt is szerkesztett. Keze nyomán lett maga a könyvtár büszkén mutogató látványossággá.

Munkássága az egyetemen, a szakon túlmenően kiterjedt a városra, a térségre is. Különösen a társadalmi mozgalmak érdekelték. Beleszületett korának uralkodó eszméibe és elkölözettben ápolta azokat.

Egyesületünknek munkás tagja volt. Alapító tagja az Erdészettörténeti Szakosztálynak. Annak 1971-1976 között titkára, 1983-1989 között vezetői tisztét álla el. A szakosztályi közleményekben számos értékes írása jelent meg. Emlékezzünk rá, mert hazánk, szakmánk ezen korszakát kutatóvá ő meg nem kerülhet, sőt a legbővebb, leghitelesebb kútfőnk.

Jérôme René